

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Holandya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Prusy. — Rosya. — Księstwa Naddunajskie. — Grecya. — Turcya. — Afryka. — Rzeczdomowa. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 6. maja. Dnia 6. maja 1851 wyszedł w c. k. galicyjskiej drukarni rządowej i został rozdany VII. zeszyt dziennika rządowego ustaw krajowych dla kraju koronnego Galicyi.

Sprawy krajowe.

(Główne postanowienia ugody zawartej między Austryą i Saksonią względem kolei żelaznych.)

Wiedeń, 2. maja. Między rządem cesarsko-austryackim a królewsko-saskim zawartą została d. 31. grudnia 1850 ugoda względem połączenia obopólnych kolei żelaznych.

Przy ważności tego połączenia kolei żelaznych, za pomocą którego monarchya austryacka w bliższą styczność wchodzi z całą zachodnią Europą, nie od rzeczy będzie, podać do wiadomości publicznej główne postanowienia tej ugody. Stacya Bodenbach uznana jest jedyną i wspólną stacyą zmiany. Zupełna udzielność krajowa nad dworcem kolei żelaznej w Bodenbach zostaje przy c. k. rządzie austryackim. Rząd saski zastrzega sobie jednak indagowanie przekroczeń powinności służbowych lub zbrodni popełnionych względem Saksonii, tudzież wykonywanie potrzebnej policyi przy kolei i obrocie handlowym, przyczem organa austryackie będą zobowiązane, wspierać odpowiednio władze saskie.

Stosunek służbowy znajdujących się na stacyi Bodenbach urzędników i służby obydwóch państw jest zupełnie równy. Obadwa rządy będą się starały tak urządzić środki ruchu i transportu na obydwóch kolejach publicznych, aby zdolne były do wspólnego użytkowania. Austryackiej strazy finansowej, c. k. zandarmeryi i innym logitymującym się organom finansowym i policyjnym pozwolone jest, ile razy tego wymaga służba, przekroczenie i zwiedzenie kolei żelaznej należącej do administracyi rządu saskiego; co się jednak zawsze ma dziać za poprzednim oznajmieniem, wyjąwszy wypadki nagłe. Rząd austryacki zostawia saskiemu wyłączne używanie kolei żelaznej z Bodenbach aż do granicy kraju i owych części stacyi obopólnej, które uznane są potrzebnymi tylko dla rządu saskiego; względem owych zaś części, które są potrzebne dla obustronnych administracyi, ma nastąpić wspólne używanie. Wysokość szyn dla połączenia granic oznaczona jest trzy stopy miary austryackiej = 3,35 stóp miary drezdeńskiej nad wysokim stanem wody roku 1845, równie jak kierunek przy połączeniu obydwóch kolei w prostej linii. Rząd austryacki obejmuje wykonanie budowy tego granicznego mostu za wynagrodzeniem ze strony Saksonii w sumie 7255 złr. 42 kr. m. k. Rząd saski obowiązuje się opłacać rządowi austryackiemu dwa procenta od kapitału użytego na pozostawioną do użytku Saksonii kolej żelazną z przynależnościami i na części dworca kolei w Bodenbach pozostawionej również do wyłącznego używania rządu saskiego. Do sum kapitału podpadających oprocentowaniu wliczają się wydatki na wystawienie wierzchniej budowy, budowli wyższych, inwentarza itp. z wyłączeniem kosztów nabycia gruntu i planowania. Rząd saski zezwala na założenie przez rząd austryacki gmachu dla wozów pakunkowych, przeznaczonych do Austrii na stacyi saskiej blisko granicy leżącej, obecnie w Krippen. Czynności urzędu cłowego mają się odbywać w Bodenbach; ładunki przywózowe przeznaczone do miejsc, między którymi a stacyą Bodenbach znajduje się urząd cłowy. Upoważniony do zupełnego załatwienia, mają tę prerogatywę, że niepodpadają przetrzasaniam cłowemu, lecz tylko mają być zapowiedziane. Efekt podróżnych, tudzież pakunek podróżny w ogóle ma być zrewidowany w Bodenbach. Załatwienie spraw celnych ma się odbywać bez przerwy w dzień i w nocy. O ile postanowienia ugody nierobią wyjątku, zachowują ustawy cłowe obydwóch krajów także i co do obrotu na kolei żelaznej, moc obowiązująca. (L. k. a.)

(Komisya wolnej żeglugi na Padzie.)

Werona, 23. kwietnia. Wczoraj udał się p. Negrelli zład do Padwy, dokąd też zwołał jako prezydent internacyonalnej komisji wolnej żeglugi na Padzie — członków tej komisji. Komisya zwiedzi

następnie wybrzeże morskie, i opatry sobie cały bieg rzeki we względzie nawigacyjnym, hydraulicznym i komercyalnym, iżby na przyszłych w Ferarze posiedzeniach mogła podać potrzebne środki tak dla ulepszenia żeglugi na Padzie, jakoteż dla skutecznego zapobieżenia przemytnictwu. (L. k. a.)

Anglia.

(Dodatek do programu otwarcia wystawy przemysłowej.)

Londyn, 28. kwietnia. Do ogłoszonego już programu otwarcia wystawy przemysłowej dodano jeszcze co następuje: Odgłos trąb oznajmi wszystkim obecnym wejście Królów do gmachu wystawy. 500 chórzystów przy muzyce na wielkich organach odśpiewa hymn narodowy. Gdy arcybiskup z Canterbury odmówi krótką modlitwę, odśpiewa chór *alleluja* z Mesyasa Händla. Obchodowy orszak królewski poprowadzi pan Paxton jako budowniczy. Zaraz za nim będą postępować przedsiębiorcy budowy Fox i Henderson, a po nich zapewne panowie Owen Jones, Digby Wyatt i Wylde, jako główni reprezentanci wykonawczego komitetu. Do nich przyłączą się inni członkowie komitetu, obcy i królewscy komisarze. W samym obchodzie zajdzie odmiana, to jest, królowa, jak słysząc, zwiedzi najprzód wschodnią stronę gmachu dla okazania obcym gościom należytęj attencyi. Co się tyczy porządku przy zajeżdżaniu i odjeżdżaniu pojazdów, równie jak wewnątrz, wydała już dzisiaj policya dokładne instrukcye. Każdy właściciel biletu na cały czas wystawy odbierze za okazaniem przy wnijsciu drugi bilet na krzesło, i te będą zajmowane przez wchodzących po kolei bez różnicy wszelkiego stopnia. Tylko w przedniej nawie zatrzymano niektóre miejsca dla osób, należących bezpośrednio do dworu. Uważając oddziały pojedyncze, okazuje się zewszeczmiar, że prócz angielskiego, zaden inny zupełnie ukończony nie będzie. Ale tém dokładniej i okazałej będą ukończone partye ku głównemu wchodowi. Nadmieniam się przytem, że Związek cłowy, Austrya i Francya będą mieć zaszczyt, że nie tylko najdoskonalszych dostarczyły wyrobów, ale nawet szybkością i punktualnością przewyższyły wszystkie inne narody ziemi. Na purpurowych draperyach, zaraz przy wnijsciu do przestronnych oddziałów, wpadają w oczy odznaczające się wyroby czeskich hut szklanych. Piękna porcelana rozmaitego kształtu i barwy, kolosalne zwierciadła w bogatych, złotem i rzeźbiarską robotą przyozdobionych ramach, przedmioty kunsztu wszelkiego rodzaju, bardzo gustownie ustawione, tworzą wnijscie do czterech przepysznych gmachów, do pobocznych chodników, gdzie każdy stół z towarami przedstawia budę w kształcie namiotu, tak, iż całość przedstawia widok przyjemnej jarmarkowej wystawy. Do tego dodać należy bardzo przyjemny i gustowny styl w robocie stołów, szaf i mebli.

(Książę Prus spodziewany. — Książę Henryk z Niderlandyi przybył do Londynu. — Komisya rosyjskich fabrykantów i uczonych na wystawę londyńską. — Artykuły rosyjskie. — Płody tureckie.)

Londyn, 28. kwietnia. Dziennik *Globe* donosi, że Jego król. Mość książę Prus jutro popołudniu spodziewany jest w pałacu Buckingham. — Książę Henryk Niderlandzki przybył wczoraj holenderskim statkiem parowym „Cyclops“ z Hagi i wysiadł w hotelu Mivartss. Książę Cambridge uda się z końcem maja z córką w podróż do Niemiec.

Cesarz rosyjski postanowił, jak słysząc, aby komisya fabrykantów i uczonych pod przewodnictwem hrabi Kleinmichel, jeneralnego dyrektora robót publicznych, zwiedziła wystawę londyńską. Komisya ta odbędzie podróż po Francyi dla zwiedzenia najcelniejszych fabryk tamtejszych. Cesarz nakazał oraz, aby wszystkim poddanym rosyjskim, chcącym zwiedzić wystawę, bez dalszych formalności pozwolono jechać na Francye. — Cesarska fabryka porcelany w Petersburgu posłała na wystawę kilka bogato ozdobionych waz i robót mozaikowych. Między innymi znajduje się także elegancki stolik z drzewa tulipanowego, przesłany z rozkazu Cesarza, tudzież dwie wielkie kosztowne wazy z jaspisu, politerowane prochem dyamentowym.

Bardzo obszernie opisują dzienniki przybycie okrętu „Teizi Baari“ z produktami tureckimi na wystawę, 207 kolli i blisko 3000 artykułów, kosztowne jedwabne i złotem haftowane materye, kobierce, szale, strzelby i rozmaite ziemiopłody, korzenie, liście, kwiaty; potem bogato ozdobiony powóz i Kaika z kilkoma wioslarzami, która się popisować będzie na Serpentyńcu. Przybyli także na tym samym okręcie Gimeledin Basza, bliski krewny Cesarza, wice-admirał Mustafa Basza i pan Mussurus, nowy ambasador turecki przy dworze angielskim. (P. Z.)

(Wiadomości potoczne z Anglii.)

Nadzwyczajne pomnożenie się ludności w Bradford w Yorkshire zasługuje na szczególną uwagę. Od roku 1841 wzrosła tam liczba

ludności z 66,718 dusz na 103,782. — Paropływ wschodnio-indyjski *Jenny Lind* o 500 beczkach rozbił się w odległości 400 mil od australskich wybrzeży i zupełnie zatonał. Podróźni szukali przytułku na łodzi, i po 35 dniowej żegludze pełnej niebezpieczeństw i cierpień, dostali się szczęśliwie do Moreton Baj. Zatopiony okręt asekurowany był w Londynie za 8,000 f. sz. — Członkowie klubu Szekspirowskiego wyprawili we środę jako w dzień urodzin jego, ucztę na ratuszu. Zaciągnięte przez klub długi na zakupienie domu należącego niegdyś do Szekspira, spłacone już są prawie całkiem, i tylko brakuje jeszcze funduszu na utrzymanie i reparację tego starożytnego budynku.

(L.)

(Depesza telegraficzna.)

Londyn, 1. maja, o godz. 5. minucie 30, po południu. Dziś otworzono wystawę stósownie do programu. Nie zaszło żadne zaburzenie porządku. Dla uroczystości otwarcia wystawy, giełda zamknięta.

Francya.

(Posiedzenie zgromadzenia narodowego z d. 29. kwietnia.)

Paryż, 29. kwietnia. Na posiedzeniu dzisiejszem głosowano powtórnie nad wyborami do rady państwa, ale również jak wczoraj tak i dzisiaj bez skutku. Z głosów 513 otrzymał Corne 205, a Darcy 175. Potem przyjęto kilka ustaw lokalnych bez debaty, i toczono dalszą dyskusję nad taryfą cukru i kawy, ale odroczone ją dla pewnej poprawki.

(Pogłoski wywołane odbyć się mającą uroczystością 4. maja.)

Paryż, 28. kwietnia. Wielka uroczystość dnia 4. maja, którą będą obchodzić w przyszłą niedzielę, daje, jak wszystkie podobne sposobności, powód do mnóstwa niepokojących pogłosek, które jak się zdaje, daleko więcej są uzasadnione w niespokojnych czasach w ogólności, aniżeli w szczególnych i pewnych faktach. Pogłoski te jednak skreślają położenie, podajemy je przeto jako dodatek do historii codzienniej. Ajenci tajnych towarzystw obrabiają czynnie ludność demokratyczną po przedmieściach i warstwach, a wieczór po szynkowniach przed rogatkami, dla nakłonienia jej do manifestacji za utrzymaniem republiki, a przedewszystkiem konstytucji, manifestacja ta ma być powtórzeniem upłynionego 24. lutego i stanowić moralną przewagę przy zbliżających się debatach nad rewizją konstytucji. Odradzają jednak, ile wiadomo, jak najgorliwiej od wszelkiego zakłócenia pokoju. Mimoto panuje nawet w partyi republikańskiej wątpliwość, czyli może niepowołani wichrzyciele z profesji albo fałszywi przyjaciele, korzystając z przypadku lub przez zdradzieckie machynacje nieskłoniam zebrałe masy do jakiego niedorzecznego excessu. Władze poczyniły potrzebne albo może niepotrzebne kroki ostrożności. Znaczne transporta amunicji nadeszły w tych dniach z Vincennes, a wojska stojące w okolicy Paryża otrzymały instrukcje trzymania się na każdy wypadek w pogotowiu. (P.Z.)

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 2. maja. Tajną prasę znanych buletynów skonfiskowano wczoraj. Cztery indiwidua, właskawieni transportowani, aresztowano i wytoczono przeciw nim śledztwo sądowe. W izbie prawodawczej popiera komisya dla inicjatywy parlamentarnej debatę nad zachodnią koleją żelazną. Mouilliens proponuje utworzenie komisji specjalnej dla kwestyi rewizyi.

Belgia.

(Książę Prus z rodziną spodziewany w Bruxeli.)

Bruxela, 26. kwietnia. Jutro popołudniu jest tutaj spodziewany książę Prus wraz z swą familią. W Verviers powita księcia i będzie mu aż do Bruxeli towarzyszyć z polecenia króla Belgów jego generał-adjutant baron Prisse. Dla przyjęcia Ich królewicz. Mości w Verviers pojedzie tam także pruski poseł baron Seekendorf. Na cześć dostojnych gości będzie dana jutro wielka ucztą w tutejszym dworze. Król Leopold niepojedzie jeszcze przyszłego miesiąca do Londynu, gdyż o tym samym czasie jest tutaj spodziewana owdowiata królowa Marya Amalia, która przydłuższy czas zabawi. A przeto podróż naszego króla do Londynu nastąpi zapewne aż w czerwcu.

Holandya.

(Dług należący się Rosyi.)

Haga, 26. kwietnia. Nieporozumienie jakie teraz zachodzi z Belgią, może wywołać przykre następności. Jak wiadomo zawarł był holenderski minister spraw zagranicznych traktat z Rosją, na mocy którego państwo to upomina się teraz o zwrócenie 1,318,750 złr. Dług ten datuje się z zaliczek Rosyi z roku 1830 i 1831, a niektóre dzienniki roztrząsają kwestję: czyliby Belgię nie wypadało przyciągnąć do uiszczenia się z pewnej części długu w mowie będącego, zwłaszcza, że zaciągnięty był w imieniu Holandyi. Dziennik *Handelsblad* zgadza się z tem zdaniem, a jeżeli izby również doń przystąpią, tedy może wynikać ztąd dla Belgii ważna kwestya, nie tylko co do ilości żądanej sumy, jak raczej co do postępowania, jakie Rosya podczas rewolucyi w roku 1830 w obec Belgii zachowywała.

(Br. Z.)

Szwajcarya.

(Okólnik rządu tessyńskiego do komisarzy, urzędników gmin i agentów policji kantonu tessyńskiego.)

Berna, 24. kwietnia. Rząd tessyński wydał do komisarzy, urzędników gmin i agentów policji tego kantonu następujący okólnik:

„Z urzędowych doniesień do rady stanu okazuje się, że ostatnimi dniami wielu dezertów austriackich przeszło na naszą ziemię, dlatego można się obawiać, aby za tym przykładem nie poszli także inni żołnierze, należący do wojsk, które na naszej granicy stoją. — Taki skład rzeczy mógłby dać powód do niebezpiecznego zakłócenia, bo w ten sposób zebrałaby się w naszym kraju klasa ludzi, którzy wcześniej lub później staliby się ciężarem dla państwa lub obywateli, nie mając w sąsiednich państwach żadnego przytułku. Przeto rada stanu wypełniając swoje powinności federacyjne, wzywa Panów w interesie ludności i ze względu ludzkości dla samych dezertów do dawania bacności i starania się, aby tych dezertów na lombardzkich granicach, zkańkolwiek przybywają, na powrót odsyłano. Ważną rzeczą jest, ażeby urzędnicy gmin pogranicznych, nie robili żadnej zwłoki w wykonaniu tego rozporządzenia, gdy podobny przypadek się wydarzy, bo od ich gotowości zależy, czyli zagrożone dezertom kary będzie można odwrócić albo złagodzić.

Wybory do wielkiej rady w Lucernie wypadły na korzyść radykalistów. Z trzydziestu wyborów, które w 21 obwodach wykonano, 22 są stanowczo radykalne, a 8 konserwatywne.

Włochy.

(Meetingi. — Zaprojektowane koleje żelazne i kapitaliści angielscy.)

Turyń, 29. kwietnia. Coraz więcej przywyka ludność tutejsza do zwyczajów angielskich. Meetingi, które pierwój zaledwie z nazwy tu znano, wchodzą coraz więcej w modę. Oprócz meetingów zwolenników ochrony cłowej i wolnego handlu mamy teraz jeszcze innego rodzaju zgromadzenia. — Temi dniami zebrała się bardzo znaczna liczba właścicieli gruntów i domów w okręgu miasta i debatuje nad sposobem wytoczenia procesu przeciw rządowi. Po raz drugi już bowiem zabroniono im nietylko zakładać nowe ale nawet powiększać istniejące już fabryki, przezco ludzie ci czują się być ograniczonymi w użytkowaniu z swego majątku, od którego przecież muszą opłacać podatki rządowi. Nakoniec postanowili jeszcze bawiący tu kapitaliści angielscy udać się teraz do Rzymu, odkąd książę Altieri podał im nowe i bardzo korzystne warunki dla objęcia budowy kolei żelaznych. Oprócz tego przebywa tu także niejaki Olcesi, który jako agent księcia Parmy ma również układać się z Anglikami względem budowania rozmaitych kolei w księstwie parmezańskim; najmilszym bowiem planem księcia jest połączyć księstwo swoje z jedną z stron z Modeną i Bononią, a z drugą z Piacencą za pomocą kolei żelaznych. Wszelako dotychczas nieulożono jeszcze nic stanowczego, bo obie strony żądają bardzo pewnych rekojmii. A że oprócz tego koleje te nie tyle handlową ile polityczną korzyść mają na celu, a nadto linia taka po prawym brzegu Padu byłaby dla nas rzeczą bardzo delikatną, przeto zdaje się, że Sardynia nieprzyczyni się wcale do uskutecznienia tego planu. (G. Pow.)

(Poczta włoska.)

Turyń, 29. kwietnia. Izba deputowanych obradowała na dzisiejszem posiedzeniu nad zmodyfikowanym znacznie przez senat projektem do ustawy względem opodatkowania korporacji moralnych. Po krótkiej debacie zawiązał się bardzo żywy spór o to, czy senat nieprzekroczył granicy swych prerogatyw, ponieważ mu nie przysłuza kompetencya w sprawach finansowych. Prawie wszyscy znakomitsi przewodzący stronnictw zabierali głos po kolei; większa część ich, a pomiędzy tymi kilku ministeryalnych twierdzili, że senat powinien był przynajmniej zachować większą miarę konwencji w obec izby deputowanych, ponieważ wniesione przez niego modyfikacje, zmieniają prawie całkiem treść tyczącego się projektu. — Towarzystwo geneueńskie mające na celu budowę kolei żelaznej z Genuy do Voltri, otrzymało już zezwolenie królewskie na to przedsięwzięcie. — Dekretem rządu sardyńskiego z 31go marca nałożony został na wszystkie budynki prywatne podatek wynoszący dziesiątą część czystego ich dochodu.

Florenca, 29. kwietnia. Celem misyi senatora Baldasseroni do Rzymu były, jak donosi *Monitore Toscano*, układy względem połączenia kolei żelaznych w górnych Włoszech z ukonczonemi już w Toskanii i budującemi się jeszcze w państwie kościelnym kolejami, a przy sposobności także załatwienie zachodzących jeszcze we względzie konkordatu nieporozumień między Toskanją i stolicą papieżką. Oba te posłannictwa miały mu się udać zupełnie.

Bononia, 28. kwietnia. Ces. austriacki komendant wojskowy, generał Nobili, ogłosił bardzo ostrą proklamację z przyczyny wydarzających się często insultacyi osób palących cygara i tytoń. — Feldmarszałek Radetzky przybył tu wczoraj ze swiątą swoją. — Dziś odbyła się świetna parada wojskowa. Jutro odjedzie marszałek do Florencyi, a 4go maja najdalej przybędzie tu z powrotem. Nie bez powodu sądzą tu ogólnie, że imponujące wystąpienie jego przyczyni się bardzo na wszystkich ewentualnie zagrożonych punktach we Włoszech do poskromienia wzburzonych częściowo namiętności radykalistów. Wszyscy rozsądni pojną to bardzo dobrze, że w istocie byłoby to lekkomyślnością nie do przebaczenia wywoływać w tej chwili nowe powstanie we Włoszech, które nieznalazszy pewnie żadnego poparcia ze strony mocarstw zagranicznych ściągnęłoby tylko nowe i liczne nieszczęścia na kraj cały i niezawodnie za stanowczym współdziałaniem rządów przytłumioneby zostało. (L.k.a.)

Niemce.

(Depesza telegraficzna.)

Sztutgarda, 2. maja. Stany zwołane są do dnia 6. maja. (Bresl. Z.)

(Czynność konferencji ministerjalnych bliska ukończenia.)

Drezno, 26. kwietnia. Prace konferencji ministerjalnej są już bardzo bliskie ukończenia, i nieprzeciągną się już pewnie po za koniec bieżącego miesiąca. Nawet Prusy, które zrazu nieprzynaglały tak bardzo do pośpiechu w tym względzie, nastają teraz na spieszne przeniesienie wszelkich obrad do Frankfurtu w nadziei utworzenia ile możności jak najprędzej czynnego organu związkowego. Sądząc z całego toku polityki pruskiej, niemożna, że tak powiemy, spodziewać się po niej więcej, jak tylko, że wszystkie sprawy dzisiejsze i w Frankfurcie także trzymane będą w zawieszaniu, ponieważ i tam także niebędzie pożądaną przewagą tej dyrekcyi, która nawet narzucenym przez Prusy konferencyom wolnym, wbrew wszelkim, chociaż pozornym tylko układom w tej mierze stanowczych rezultatów osiągnąć nie dozwala. Znaczny i prawdziwie szacowny materiał przedsiębranych tutaj prac dostanie się, chociaż sformułowany we wszystkich oddziałach, tylko w formie jawnych zapytań do zgromadzenia związkowego. To samo stanie się także z ukończonemi wczoraj pracami zwawców i komisji trzeciów. A nawet pod względem wielkiej sprawy utworzenia reprezentacyi, tego najbardziej historycznego i charakterystycznego rysu społeczeństwa niemieckiego, zdobyto się dopiero na uformułowany wniosek, i to jak słycać tylko ze strony rządu saskiego. Tak tedy stoją rzeczy w ogóle, i wszystkie te rezultaty zbiorą się wkrótce razem na konferencyach plenarnych, a ztamtąd dostaną się w maju do siedziby zgromadzenia związkowego.

(Allg. Ztg.)

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 30 kwietnia.)

Met. austr. 5 $\frac{1}{2}$ — 71; 4 $\frac{1}{2}$ 61 $\frac{7}{8}$. Akcje bank. 1132. Sardyn. 36 $\frac{1}{4}$. Hiszpańskie 3 $\frac{1}{2}$ — 34 $\frac{9}{16}$. Polskie 500 L. 83 $\frac{3}{4}$.

Prusy.

(Lord Bloomfield ambasadorem angielskim w Berlinie. — Kwestya mianowania posła prusk. do sejmu związkowego.)

Berlin, 29. kwietnia. Aż wczoraj zakomunikowano naszemu rządowi urzędową wiadomość, o którejśmy dotychczas tylko w drodze prywatnej wiedzieli, że dotychczasowy angielski poseł przy rosyjskim dworze, lord Bloomfield, przeniesiony jest w równym charakterze do naszego król. dworu w miejsce hrabi Westmoreland. — O stanowczym nominacyi z tutejszej strony związkowego posła niemożemy dotąd nic donieść, szukamy jej co wieczora w dzienniku *Staatsanzeiger*, ale nadaremnie. Półkownik Bogun de Wangenheim, odkomenderowany już od kilka miesięcy do Frankfurtu jako szef wydziału dla spraw marynarki w ministerjum wojny, mianowany jest z naszej strony drugim pełnomocnikiem przy związkowej komisji wojskowej, która w połowie przyszłego miesiąca w rzeczywistość wejdzie. Zresztą twierdzą, że także przy wyborze posła związkowego przed publicznym ogłoszeniem jego nominacyi, zasięgano zdania innych państw związkowych, i wzajemne konferencye się odbywały. Ze niektóre rządy pomniejszych państw, należące do dawniejszej Unii uczyniły tu zapytanie tego rodzaju, to niepodpada żadnej wątpliwości. Z osobistością związkowego posła łączą tu teraz bardziej niż przedtem rozstrzygnięcie systemu lub zasady, której rząd posyłający go, chce nadać znaczenie.

(Kurs giełdy berlińskiej z 2. maja.)

Dobrowolna pożyczka 5 $\frac{1}{2}$ — 105 $\frac{1}{8}$. Obligacye długu państwa 85 $\frac{3}{8}$. Akcje bank. 93 $\frac{3}{8}$ L. Polskie listy zastaw. 93 $\frac{3}{8}$. Polskie 500 L. 83 $\frac{3}{4}$. 300 L. 142 $\frac{1}{8}$ L. Frydrychsdory 13 $\frac{1}{12}$. Inne złoto za 5 tal. 8 $\frac{3}{4}$. Austr. banknoty 76 $\frac{1}{3}$.

Rosya.

(Uczta na pamiątkę wkroczenia armii sprzymierzonych do Paryża roku 1814.)

Moskwa, 19. marca, w dniu, w którym przed 37 laty sprzymierzone armie weszły do Paryża, zaprosił hrabia Arszenii Andrejewicz Sakrewski na objad wszystkich bawiących tu właścicieli medalu wybitego na pamiątkę wkroczenia do Paryża. Pokazało się, że w Moskwie jest jeszcze tylko 40 takich weteranów.

(Komunikacya wodna na Wołdze.)

Z nad granicy rosyjskiej 17. kwietnia. Od dawnych lat już zwracano tu wielką uwagę na komunikacye wodne, i w istocie za pomocą olbrzymich kanałów połączono wszystkie rzeki spławne urządzając na nich uregulowaną żeglugę parną. — Zaprawdę podziwienia godnym jest widok naszej Wołgi, tej największej rzeki europejskiej. Niezliczone mnóstwo okrętów rozmaitej wielkości snuje się po szerokim jej grzbiecie, dla których niema już prawie żadnej odległości między północą i południem.

Bieg tej rzeki, odmierzony w najnowszych czasach, wynosi 3077 wiorst. Po prawym brzegu jej oznaczają białe w pewnych odstępach słupy odległość każdego miejsca od ujścia i źródła. Inna po największej części sztucznie utworzona droga wodna wiedzie z Warszawy do Kijowa, i służy głównie do ułatwienia zamiany produktów w obudwu krajach. Zaczawszy od Tobolska i Kameczatki, gdzie niezbyt dawno jeszcze Angliacy i Francuzi krzyżowali z niechęcią i nieudolnością naszej, aby z handlu chińskiego wyciągać jak największą korzyść dla siebie, aż nadół do samy Odesy i innych miast portowych muszą obce domy handlowe ustępywać się krajowym, a razem z nimi znikają także coraz więcej obce towary z targowic naszych.

(G. Pow.)

Księstwa Naddunajskie.

(Radca stanu arcypasterz M. Nenadowicz usuwa się z widowni spraw publicz.)

Serbski radca stanu, arcypasterz Maciej Nenadowicz przeczując, że może nastąpić zmiana rządu, prosił, aby go pensjonowano. Znakomity ten mąż urodził się w Wrankowinie, obwodzie Walewskim i ma teraz około 70 lat. Już w dwudziestym roku został

arcypasterzem, ożenił się w tym charakterze (dlatego też nie może odprawiać mszy świętej) i walczył pod dowództwem swego stryja w wojnie o wolność z Turkami, w której godności wojewody dostąpił. Poźniej pojechał z deputacyą do Petersburga proponować rosyjskiemu Monarsze opiekunstwo nad Serbią i prosić go o pomoc. Poczem otrzymawszy ze strony Rosyi złoty krzyż zasługi, został członkiem rady narodowej, a w roku 1839 członkiem rady stanu. Jako takowy otrzymał od księcia Michała turecki order Iftihar. W roku 1840 był jednym z tych, co dla intryg przeciw temu księciu byli z kraju wygnani i do Konstantynopola swe żakoby zanieśli. W rewolucyi 1842 miał najczynniejszy udział, a w roku 1845 stłumił w krwawej bitwie na korzyść tegoż księcia Michała wzniecone przez literata Stojana Jowannowicza powstanie. W roku 1848 miał udział w majowym zgromadzeniu w Karłowcu. Przeciw Madjarom dowodził orszakiem ochotników Serbskich i był przez Karłowicki komitet w Baczka i w batailonie Czajkistów za komisarza używany. Stryj jego jest szwagrem terazniejszego księcia Kargiorgiewicza, z którym jego córka Persyda jest zaślubiona. Na uwagę zasługuje, że synowie Nenadowicza są gorliwymi reformatorami, a zatem przeciw panującej konserwacyjnej zasadzie uprzedzeni. Jeden z nich, Lubomir, redagował czasopismo *Sumadinka* tak wolno-myślnie, że je serbski rząd przeszłego roku zakazać musiał. Obecnie bawi ten młody człowiek w Paryżu. Otóż wpływem jego synów przypisują najbardziej uchylene się radcy stanu od spraw publicznych i wnoszą żąd, że Nenadowicz zamysłał wczesnym usunięciem się z widowni publicznej i przestrzeganiem ścisłej neutralności zalecić się jakiemu nowemu władcy w przypadku zmiany rządu.

Grecya.

(Wiadomości potoczne z Aten.)

Ateny. Królowa-rejentka sankcyonowała wotowaną przez izbę ustawę względem utworzenia tak zwanego sztabu jeneralnego „Falangi“ i wydała w tej mierze bliższe rozporządzenia. Wojskowy ten instytut wzniesiony na korzyść dawnych wojowników za niepodległość Grecyi składać się ma z jenerałów, pułkowników i podpułkowników, i ten tylko może być doń przyjęty, kto istotnie pełnił służby wojskowe w czynnej armii. Osobnym regulaminem oznaczone będą właściwość, zakres upoważnienia, służba i stacye tego korpusu. — Innym król. dekretem dozwolono dłuższego terminu radom prowincjonalnym do ułożenia listy przysięgłych.

Sułtan nadał senatorowi Londos i jenerałowi Kolokotroni order „Niszan Iftihar“ z brylantami. Wieść o utworzeniu legii obcej z polskich wychodźców tutaj się znajdujących, jest całkiem bezzasadna. Wprawdzie znajdują się niektórzy z nich w szeregach armii tureckiej, liczba ich wszakże jest bardzo szczupła, i nikt nie myśli bynajmniej o połączeniu ich w jeden korpus. Minister marynarki mianował komisję złożoną z oficerów marynarki wykształconych w Anglii i Francyi, i mającą się zająć egzaminowaniem wszystkich kandydatów ubiegających się o patent na okrętowego kapitana. — Dla ułatwienia ciągnących się od roku 1844 procesów względem posiadłości Turków w Grecyi zamieszkałych, proponował minister spraw zewnętrznych Delyannis, mianowanie komisji mieszanej, do której rządy grecki i turecki mają wybrać członków zarówno. Rada ministerjalna zgodziła się na tę propozycję i wybrała z swjej strony prezydenta areopagu i deputowanego uniwersyteckiego, p. Rallis, tudzież deputowanego p. Provelegios, znanego z obszernych swych wiadomości jurydycznych.

(Ltd.)

Turecya.

(Austryacka procedura sądowa w lewantyńskich urzędach konsularnych.)

Pera, 16. kwietnia. Wiadomo, że ambasady i konsulaty obcych mocarstw w Lewancie mają niezawisłe prawo jurydykcyi, tak, iż każdy cudzoziemiec tylko u tego poselstwa lub konsulatu może być zapozwany, do którego jako poddany należy. Ile więc narodów w Konstantynopolu jest reprezentowanych, na mocy tylu różnych kodexów wydawano wyroki i tak powstał powoli w sporach między poddanymi różnych narodów pewien zwyczaj, który się wkrótce zamienił w normę we wszystkich mieszanych sporach prawnych. Wspomniany zwyczaj miał w sobie to dobro, że w różnych trybunałach zachowywał ilemożności jednolitą procedurę, ale połączony był z tak częstym przekręcaniem prawa i z tak kosztownym wymiarem sprawiedliwości, że austryacki jeneralny konsul pan Milhanowich uznał za rzecz stosowną przy objęciu swego urzędu zaprowadzić procedurę zbliżającą się więcej do austryackiego ustawodawstwa. Jego postępowanie w tej mierze było podobno nieco za surowe, a rozporządzenia wdzierają się na nadto do wielu w prawo zamienionych zwyczajów, tak dalece, że nie tylko wywołały opór ze strony obcych poselstw, z których najbardziej Anglia, Rosya i Neapol wystąpiły, lecz największe trudności znalazły u tutejszych kupców, którzy się wzbraniali do komisji stawiać. Najszczególniej odznaczały się przytem osoby mające większy wpływ, podczas gdy ubożsi poddani przenosili wymiar sprawiedliwości, bezpłatnie wykonany. Powszechny opór posunął się tak dalece, że wszystkie przeciw Austryakom sporne sprawy zostały zatamowane przezco ten stan stał się nieznośnym. Otóż przeszłego tygodnia ujrzano z podziwieniem, że w konsulacie austryackim zaprowadzono znowu dawną procedurę sądową, a to jak się dowiedziano, z rozkazu austryackiego rządu, który zamierza powszechną reformę postępowania w lewantyńskich urzędach konsularnych, i niemógł pochwalić jednostronnych ulepszeń, zaprowadzonych przez urzędnika, który do tego nie był upoważniony, zwłaszcza że przewidywał ich bezskuteczność.

(Upadek Bihaczy. — Bliski koniec powstania w Bośni.)

Z upadkiem *Bihaczy* upadła też prawie już całkiem insurekcyja. Poddanie się Bihaczy przyspieszyły nadeszłe *Skenderbejowi* posiłki w nocy 26. kwietnia. Nazajutrz poddała się jak wiadomo twierdza. Stojące na pograniczu wojska cesarskie zachowały się neutralnie. Jakóż komenda pograniczna otrzymała rozkaz do wstrzymania się od wszelkiej interwencji, i tylko polecono jej przejmować zbiegłych insurgentów. Wystanie wojsk na granicę nastąpiło tak dla względów sanitarnych jako niemniej dla przewidywanej ucieczki insurgentów na ziemię austryacką. Zresztą niepodobna było powątpiewać o zwycięztwie seraskiera, zwłaszcza wiedząc o niecennej zasadzie, za którą insurgenci walczyli.

(L. k. a.)

— *Lit. kor. austr.* pisze: W drodze nadzwyczajnej otrzymaliśmy następującą wiadomość z *Bośniańskiego widowiska wojny* wyjaśniającą nagły obrót wypadków wojennych: Dnia 26. kwietnia wieczór doniesiono do Bihacza, że *Omer Basza* zajął Krupę, przepił się przez Unę, poraził i rozpedził zupełnie korpus Alego Kedicza, i wkroczył już do Krainy. Wiadomości te przeraziły insurgentów tak mocno, że po zasięgnięciu bliższych wiadomości przystali na podane im przez *Skenderbeja* warunki i 27go o godzinie 4tej popołudniu cofnęli się przez „Agyalin-Most,” ku Turio, z kąd się na wszystkie strony rozprószyli. O godzinie 5 wkroczyli do opuszczonej fortecy najprzód Arnauci, a nieco później 1 batalion Nizamów. — W ogóle przeszło potąd na ziemię austryacką tylko 18 Turków. Z pułków *Stuińskiego*, *Ogulińskiego* i *Ottochańskiego* stało na straży pogranicznej po jednym tylko batalionie. Insurekcyja wzięła już jak się zdaje koniec; usiłowania rokoszan w zamiarze skoncentrowania się w Krainie, wcale się nie powiodły. Insurgenci zarzucają Alemu Kediczowi zdradę. Najmocniejsza ich pozycja była jeszcze pod Bihaczem, a spieszne poddanie twierdzy przyczyniło się głównie do przytłumienia insurekcyi. Dnia 28go ma sam seraskier zjechać do Bihacza.

Afryka.

(O wojnie z Kafframi.)

Dziennik *Times* zawiera ciekawy prywatny list od oficera korpusu inżynierów o wojnie z Kafframi. Insurekcyja Kaffrów jest mniej narodową, jak raczej religijną, i dlatego rozciąga się na wszystkie szczepy. Korpus policyi pogranicznej, który powiększył części z krajowców był złożony, przeszedł z całym pakunkiem do powstańców. Obawa jest teraz aż nadto usprawiedliwiona, że ta wojna znaczne sumy Anglii kosztować będzie. Z wielu stron ganiają najszczególniej politykę, że jak na przykładu tak też na wyspie Ceylon z krajowymi naczelnikami porozumieć się nie umiano.

Rzecz domowa.

Protokół

czterdziestego posiedzenia Wydziału miejskiego stołecznego miasta Lwowa dnia 3. kwietnia 1851.

Przewodniczący: W. Karol Höpflingen-Bergendorf, c. k. radzca gubernialny.

Sekretarz: L. Roszkiewicz.

Obecnych członków wydziału 74.

Początek posiedzenia o 5. godz. po południu.

Odczytano protokół poprzedzającego posiedzenia dnia 13. marca r. b. i przyjęto takowy z niektórymi poprawkami.

1. Zgromadzenie przyjęło jednomyślnie wniosek prezydującego, że podpisywanie jakiegobądź rodzaju poświadczeń przez pojedynczych członków wydziału jest niedopuszczalnym, gdyż przeto często kolizję między wydawcami poświadczeń i uchwałami wydziału powstają, aby więc na przyszłość członkowie wydziału żadnych świadectw lub innych pism, któreby im od stron przedłożone były, niepodpisywali, bowiem strony, którym na jakowem poświadczeniu gminy zależy, takowe w drodze urzędowej od wydziału zasięgnąć mogą, zaś członkom wydziału już przez odbywanie sesyj wydziału nastreczona jest sposobność, przemówić za godnymi petentami i przedstawić ich zalety.

Referent c. k. radzca p. Sochocki.

2. Na prośbę byłego magistratualnego pomocniczego referenta p. Karola Stroppla o wypłacenie pobieranej po 80 zr. m. k. co miesiąc remuneracyi, za czas od 2. lipca 1848 jako od dnia zwiniełego pobierania tejże, aż do ostatniego grudnia 1849, w ilości 1400 zr. m. k. na podstawie uzasadnionego wniosku magistratu, tudzież sekcji II. i VII. uchwalono jednomyślnie, odesłać proszącego do poprzedniczej odmownej uchwały z r. 1848, przez c. k. prezydium krajowe reskryptem dnia 22. grudnia 1848 do l. 14026 do wiadomości przyjętej, gdyż gmina nie jest w położeniu wynagradzać nieczynionych usług, a niezawartszy z nim żadnego kontraktu, takowego także nieznosiła, — jak proszący mniema.

3. Wóźnego magistratualnego Józefa Steinbach na podstawie złożonego dowodu nieudolności do pełnienia nadal czynnej służby, po 46letniej nieprzerwanej służbie jego, przeniesiono w stan spoczynku z normalną pensją rocznych 300 zr. m. k.

4. Posadę wóźnego opróżnioną po Józefie Steinbach, z którą płaca rocznych 300 zr. m. k. jest połączona, nadano według propo-

zycji magistratu i sekcji IV. i VI. dotychczasowemu już blisko 40 lat służącemu posługiwaczowi przy miejskim urzędzie kwatermistrzowskim Antoniemu Szostakowskiemu.

5. Na prośbę p. Anny Frank o normalną pensję po zmarłym na dniu 12. lutego r. b. pensyonowanym prokuratorze miejskim panu Franciszku Frank, uchwalono, niewchodząc w tę kwestję i zwrócić proszącą zanieśnienie z przedstawieniem nader znacznych emolumentów, które jej mąż w proporecyi do swych czynności od gminy pobierał, przedstawić jej świetne stósunki majątkowe w zestawieniu do uciśnionego położenia gminy i wyrazić nakoniec oczekiwanie, iż sama odstąpi od tej zadziwiającej pretensyi.

(Dokończenie nastąpi.)

Wiadomości handlowe.

(Targ na woły we Lwowie.)

Lwów, 5. maja. Na dzisiejszym targu liczył spęd bydła rzeźnego 166 wołów i 5 krów, których w 9 mniejszych i większych stadach po 2 do 52 sztuk, a mianowicie z Kamionki, Bełza, Narażowa, Żółkwi, Horza, Sokala i Uhnowa na plac przypędzono. Z tej liczby sprzedano tylko 62 wołów na potrzebę miasta, i płacono za sztukę, którą szacowano na 13 $\frac{1}{2}$ kamieni mięsa i 1 $\frac{1}{4}$ kam. łożu, 145r.; sztuka zaś, mogąca ważyć 14 $\frac{1}{2}$ kam. mięsa i 1 $\frac{1}{2}$ kam. łożu, kosztowała 168r.45k. w. w.

(Targ Wiedeński.)

Wiedeń, 1. maja. Od 22. do 30. kwietnia przypędzono na nasz targ 1911 sztuk bydła rzeźnego, z tych 645 z Galicyi, 774 z Węgier i 492 sztuk z innych niemieckich prowincyj. Z tej liczby sprzedano lub pozostało w miejscu 1445, 466 sztuk zaś odeszło z powrotem. Jedna sztuka ważyła w przecięciu 400 do 800 funt. wiedz.; cena stała między 80r.—166r.40k. za sztukę, czyli 19r.30k.—23r. 12k. m. k. za cetnar. Oprócz tego sprzedano: 1892 cieląt (funt po 22—31k.); 1146 sztuk nierogacizny (funt po 31—35k.) i 51 owiec (funt po 20—30k.); para jagniąt kosztowała 10—20r. w. w. — Co do zboża sprzedano na targu 420 meców pszenicy w przecięciu po 9r.12k.; 155 m. żyta po 6r.33k.; 66 m. jęczmienia po 6r.27k.; 3011 m. owsa po 5r.36k.; 33 m. kukurudzy po 7r.24k. Na giełdzie zbożowej zaś sprzedano 26. kwietnia: 9810 meców pszenicy z Banatu *loco Wieselburg* po 7r.12k.—8r.15k.; 1590 m. żyta po 7r.—7r. 36k.; 4738 m. jęczmienia po 6r.12k.—7r.20k. i 2300 meców owsa *transito* po 4r.42k.—5r. — Za półkorca kartofli płacono 3r.—4r.; za funt masła 54k.—1r.24k.; smalcu wołowego 1r.12k.; wieprzowego 40—50k.; za 1r. w. w. można było dostać 28—32 sztuk świeżych jaj. Nakoniec sprzedano w zeszłym tygodniu 3600 cetnarów siana po 2r.48k.—5r.51k. i 285 stogów okłotów po 22—26r. w. w.

Kurs lwowski.

Dnia 7. maja.

	gotówka		towarem	
	zlr.	kr.	zlr.	kr.
Dukat holenderski	6	6	6	10
Dukat cesarski	6	11	6	15
Półimperyal zł. rosyjski	10	40	10	44
Rubel śr. rosyjski	2	3	2	5
Talar pruski	1	56	1	58
Polski kurant i pięciozłotówk.	1	31	1	32
Galicyjskie listy zastawne za 100 zlr.	89	18	89	35

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 6. maja.

PP. Szczepański Tadeusz, z Czajkowic. — Albinowski Franciszek, z Tlustenka. — Czechowicz Aleks., z Pylip. — Szumlański Michał, z Zaleszczyk. — Kozłowiecki Jan, z Rakowy. — Podoski Adam, z Nakłowic. — Radziejowski Klemens, z Kłodzienki. — Waszkiewicz Teodor, z Starogroda. — Korzeniowski Aleks., z Muchowa. — Jędrzejowicz Sperat, z Glińska. — Bochdan Stanisław, z Zadwórza. — Deseffy Julian, z Tarnopola. — Jasiński Józef, z Zabłotowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 6. maja.

Hr. Ostroróg Włodzimierz, do Żółkwi. — Hr. Parys Adam, do Kornia. — Hr. Dzieduszycki Edward, i Hr. Starzeński Józef, do Mogielnicy. — PP. Zawadzki Seweryn, do Firlejówki. — Bernatowicz Władysław, do Jawcza. — Płocki Jan, do Kopicy. — Lang Emanuel, do Wolicy.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 6. maja.

Pora	Barometr wmierze wied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god.zr.	27 11 0	+ 8°	+ 14°	zachodni	pogoda ☉
2 god.pp.	27 10 11	+ 12°	+ 7°	wschodni	pochm. deszcz
10 g. w.	27 10 6	+ 10°		zachodni	" "

TEATR.

Dziś: komedia polska: „Pan Jowialski.”